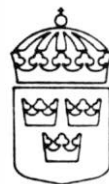

Motion till riksdagen

1987/88:Ju801

av Marianne Karlsson (c)

om språkliga ändringar i viss lagstiftning

Mot.
1987/88
Ju801 – 802

Det finns en klåfingrighet inom lagstiftningen, vilken gör att man, förmodligen i syfte att sysselsätta yngre jurister med något de kan tänkas gå i land med, har gjort helt onödiga ändringar i språkbruket. Allt för ofta får man höra motiveringar av typ att det gäller att förenkla språket, så att medborgarna skall bättre förstå.

Problemet är emellertid att det inte blir lättare att förstå svåra saker bara för att man skriver enkla ord och enbart huvudsatser i rak ordföljd. Dessutom medför många ändringar att den som äntligen lärt sig något får lära om, bara för att man uppifrån byter ord, något som är ägnat att göra "överheten" mindre älskad än den kanske förtjänat. Nog var det väl ganska onödigt att införa begreppet pantbrev i jordabalken, när alla vant sig vid ordet inteckning?

Emellertid finns i brottsbalken resp. rättegångsbalken ett par nya termer som aldrig slagit igenom.

Så sent som den 11 januari 1988 hördes i TV en reporter förklara att två barn hörts av Uppsala tingsrätt inför "lyckta dörrar". Det har det inte hetat sedan 1948, ty numera heter det faktiskt "stängda dörrar", något som kan verka ganska konstigt eftersom rättens dörrar normalt inte står alldeles öppna ens vid alldeles helt offentliga rättegångsförhandlingar. – För några år sedan kunde man till och med i Expressen läsa ett rättegångsreferat, där det angavs att rätten beslöt att det skulle vara "stängda dörrar, dvs. lyckta dörrar". – Alla vet alltså vad "lyckta dörrar" är, men "stängda dörrar" måste förklaras för icke-jurister.

Ett annat missfoster i lagboken är "lyftande av livsfarligt vapen" för vad vi mera fåkunniga kallar "resande av livsfarligt vapen" (brottsbalken 4 kap. 5 §). Från gamla strafflagens tid uttrycktes i Nordisk Familjebok beträffande "Resande af lifsfarligt vapen" följande:

"Under detta uttryck plägar man hos oss sammanfatta stadgandet i Straffl. 14–15: 'Har någon, i uppsåt att skada göra eller eljest i vredesmod, emot annan dragit knif eller svärd, spänt bössa eller rest annat lifsfarligt vapen' – – –"

Endast jurister, här till utbildade och tyranniserade, finner rimligt att byta "lyfta" mot "resa", i det att intetdera verbet är att förstå i en konkret bokstavlig betydelse. Den som sträcker sig upp på väggen för att ta ner den laddade hagelbössan lyfter den förstås inte utan sänker den. Att den som

hämtar förskäraren ur kökslådan "lyfter" densamma är förstås alldeles ointressant, men om "lyftaren" hötter med den mot sin vedersakares mage, så torde vanligt och av allmänheten använt och förstått uttryckssätt vara att det är "resande av livsfarligt vapen".

Mitt förslag är så enkelt att det inte behöver utredas. Det innebär nämligen inte någon saklig ändring. Ett bifall till motionen skulle däremot vara en läxa, som våra lagskrivare skulle förstå och för framtiden kanske rent av rätta sig efter, när de skall framlägga sina förslag inför riksdagen.

Mot. 1987/88

Ju801

Hemställan

Med stöd av det anförda yrkar jag

1. att riksdagen beslutar att i 4 kap. 5 § brottsbalken ordet "lyfter" skall utbytas mot "reser",
2. att riksdagen beslutar att i 5 kap. rättegångsbalken, i förvaltningslagen och i lagen om hyresnämnder och arrendenämnder uttrycket "stängda dörrar" överallt skall utbytas mot "lyckta dörrar".

Stockholm den 14 januari 1988

Marianne Karlsson (c)